

B-METS

Politické problémy světových teritorií

1. Vestfálský systém států, vývoj náhledu na státní suverenitu v systému mezinárodních vztahů, charakteristika současného systému mezinárodních vztahů, role jednotlivých světových regionů v systému mezinárodních vztahů (Mezinárodní vztahy a současné bezpečnostní výzvy)
2. Typologie a formy vlád v rozvojových zemích – jaké jsou tendence: autokracie či demokracie, faktory ovlivňující formy vlád, role politických stran a hnutí, nejvýznamnější politici z rozvojového světa (Politické problémy rozvojových zemí)
3. Etnické faktory v politickém vývoji rozvojových zemí – vztah mezi etnicitou a politikou v rozvojovém světě, pozice kultury v rozvojovém světě, etnické konflikty (Politické problémy rozvojových zemí)
4. Historický vývoj rozvojových zemí Afriky, Latinské Ameriky, jihovýchodní Asie a Blízkého východu od období kolonialismu, procesy dekolonizace, postkoloniální vývoj rozvojových zemí – průběh kolonizace a dopady kolonialismu, otázka zodpovědnosti koloniálních mocností a Západu, konflikty spojené s dekolonizací, dopad dekolonizace na podobu politických systémů (Rozvojové problémy jihovýchodní Asie, Rozvojové problémy Latinské Ameriky, Rozvojové problémy Afriky, Rozvojové problémy Číny, Rozvojové problémy Blízkého východu)
5. Války a konflikty v rozvojových zemích – koloniální a dekolonizační konflikty a války, guerilly a další specifické aktéry konfliktů v postkoloniálním světě, bezpečnostní a výzkumné agentury, vliv ideologií na dekolonizační strategie, klasifikace a fázový průběh konfliktů a jejich současná podoba od konce studené války (Mezinárodní vztahy a současné bezpečnostní výzvy)
6. Lidská práva a postavení žen v rozvojových zemích – tradiční versus moderní společnost v rozvojovém světě a lokální chápání lidských práv v rozvojových zemích, dopady západního osvícenství v rozvojovém světě, emancipační hnutí a osobnosti, dynamika ženské emancipace v rozvojovém světě (Politické problémy rozvojových zemí)
7. Náboženství a politika v rozvojovém světě – světová náboženství a jejich vliv na politiku, umírněné a radikální formy propojení mezi náboženstvím a politikou, náboženský fundamentalismus, nábožensky motivovaný terorismus (Politické problémy rozvojových zemí)

8. Co je chudoba? Popište druhy, charakteristiky a rozměry chudoby. Vysvětlete problematiku příjmové nerovnosti a jaký vliv má na tento jev globalizace (Politické problémy rozvojových zemí)

9. Hlavní aktéři mezinárodních vztahů (státy, nadnárodní korporace, církve), nejdůležitější mezinárodní organizace (EU, NATO, OSN) a jejich charakteristika (Mezinárodní vztahy a současné bezpečnostní výzvy)

10. Hlavní rozvojové problémy jihovýchodní Asie, Afriky, Latinské Ameriky a Blízkého východu (vzdělávání, zdravotnictví, životní prostředí, zemědělství) (Rozvojové problémy jihovýchodní Asie, Rozvojové problémy Latinské Ameriky, Rozvojové problémy Afriky, Rozvojové problémy Číny, Rozvojové problémy Blízkého východu)

11. Demografické a kulturní charakteristiky jihovýchodní Asie, Blízkého východu, Latinské Ameriky a Afriky (např. s aplikací Huntingtonova konceptu civilizací) – etno-religiózní složení obyvatelstva, hlavní kulturní tradice jednotlivých oblastí regionu, etno-religiózní menšiny (Rozvojové problémy jihovýchodní Asie, Rozvojové problémy Latinské Ameriky, Rozvojové problémy Afriky, Rozvojové problémy Číny, Rozvojové problémy Blízkého východu)

12. Ekonomika jihovýchodní Asie – úspěch regionu ve druhé polovině 20. století, asijská finanční krize 1997, současná pozice v regionální a globální ekonomice (Rozvojové problémy jihovýchodní Asie)

13. Ekonomika Číny – proces reforem a otevírání světu, současné fungování čínského hybridního ekonomického režimu, role Číny ve světové ekonomice (Rozvojové problémy Číny)

14. Pozice Blízkého východu v mezinárodních vztazích – geopolitické faktory vývoje na Blízkém východě – od rozpadu Osmanské říše, přes dekolonizaci, studenou válku až po arabské jaro a současná napětí a konflikty na Blízkém východě, současné geopolitické tendence na Blízkém východě (Rozvojové problémy Blízkého východu)

15. Bezpečnost jako problém Latinské Ameriky (problematika mezistátní i vnitrostátní bezpečnosti, kriminalita v zemích Latinské Ameriky) (Rozvojové problémy Latinské Ameriky)

Doporučená literatura:

Čejka, M. (2020) Korán, meč a volební urna: zdroje a podoby islamismu. Praha: Academia.

Heywood, A. (2008) Politické ideologie. Praha: Aleš Čeněk.

Hrabálek, M. (2019) Latinská Amerika a její rozvojové problémy: nesnadná cesta vpřed? Brno: Mendelova univerzita v Brně.

Kironská, K. a Turcsányi, R. (2021) Supervelmoc? Vše, co potřebujete vědět o současné Číně. Praha: EPOCH & Hadart.

Kissinger, H. (1999) Umění diplomacie: od Richelieua k pádu Berlínské zdi. Praha: Prostor.

Ekonomické aspekty rozvojového světa

1. Základní východiska z hlediska teorií mezinárodního obchodu (liberalistické teorie v rámci jednotlivých škol, protekcionistické teorie) (Mezinárodní obchod)
2. Vnější ekonomická rovnováha a otevřenost ekonomiky (platební bilance, měnový kurz, otevřenost ekonomiky) (Mezinárodní obchod)
3. Zahraničně obchodní politika státu (autonomní a smluvní nástroje) (Mezinárodní obchod)
4. Mezinárodní obchodní operace (vývozní a dovozní operace, formy vstupu podniků na zahraniční trhy) (Mezinárodní obchod)
5. Financování mezinárodně obchodních operací (krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé, alternativní) (Mezinárodní obchod)
6. Klasické teorie ekonomického růstu a rozvoje a současné modely rozvoje a nerozvinutosti.
(Rozvojová ekonomika)
7. Domácí problémy rozvojových zemí – chudoba, nerovnost, populační růst, urbanizace, rozvoj lidského kapitálu. (Rozvojová ekonomika)
8. Rozvoj venkova a zemědělství v rozvojových zemích, rozvoj průmyslu a obchodu.
(Rozvojová ekonomika)
9. Mezinárodní ekonomická podpora rozvojových zemí. (Rozvojová ekonomika)
10. Role vlády a hospodářské politiky v procesu rozvoje. (Rozvojová ekonomika)
11. Biologicky determinovaný reprodukční proces zemědělství a lesnictví: přístupy k využití přírodních zdrojů, výrobní a ekonomické důsledky diferenciací agroekologických podmínek, limity nabídky, vnitřní a vnější faktory vývoje podnikatelského prostředí prvovýroby.

(Ekonomika zemědělství a lesnictví)

12. Agrární sektor a jeho struktura: výrobně-technická a ekonomická charakteristika odvětví prvovýroby a navazujících fází zpracování a distribuce, faktory ovlivňující změny v postavení prvovýroby, agrobyznys. (Ekonomika zemědělství a lesnictví)
13. Agrární trh: základní typy trhů v agrárním sektoru, specifika formování nabídky a poptávky na agrárním trhu, cenová a důchodová elasticita, nabídkově a poptávkově determinovaný model zemědělství. (Ekonomika zemědělství a lesnictví)
14. Globalizace a integrační procesy v zemědělství a lesnictví: globální a regionální souvislosti vývoje agrobyznysu, příčiny a důsledky formování komoditních vertikál, tržní struktura, tržní síla a jejich důsledky ve vazbách komoditní vertikály. (Ekonomika zemědělství a lesnictví)
15. Agrární sektor v ekonomice rozvinutých a rozvojových zemí; vymezení, produkční a multifunkční pojetí, charakter a důsledky integračních procesů, agrobyznys. (Ekonomika zemědělství a lesnictví)
16. Podnik, podnikání, podnikatel, cíle podniku, způsoby členění podniků. Organizačně právní formy podnikání. (Podnikání v globálním prostředí)
17. Podnikatelský plán, jeho funkce a obsah. Podnikatelský potenciál (Podnikání v globálním prostředí)
18. Majetková a kapitálová struktura podniku a její vyhodnocení dle základních ekonomických pravidel. (Podnikání v rozvojovém světě)
19. Výnosové a nákladové souvislosti tvorby hospodářského výsledku podniku. Problematika kalkulace nákladů a bodu zvratu. Vyhodnocení výsledku hospodaření podniku. (Podnikání v globálním prostředí)
20. Problematika peněžního toku v podniku. Vyhodnocení ekonomické efektivity investic – investiční rozhodování. (Podnikání v globálním prostředí)

Doporučená literatura:

PALÁT, M., PEPRNÝ A., TWEREFUO A.K. Mezinárodní obchod. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-741-0.

TODARO, M., P., SMITH, S., C. Economic Development. 12th Edition. Pearson, 2015.

BEČVÁŘOVÁ, V. — ZDRÁHAL, I. Zemědělská politika a obchod. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. 132 s. ISBN 978-80-7375-761-8.

KISLINGEROVÁ, Eva. Chování podniku v globalizujícím se prostředí. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckova edice Ekonomie. ISBN 80-7179-847-9.

Environmentální aspekty v mezinárodních souvislostech

1. Přírodní a životní prostředí – typologie, struktura, antropogenní ovlivňování životního prostředí (Základy environmentalistiky)
2. Půda jako součást životního prostředí – charakteristika, význam, základní funkce a procesy, antropogenní vlivy, geografické rozšíření a rozdíly ve využívání půdy (Základy environmentalistiky)
3. Voda na Zemi – zásoby vody na Zemi, hydrologický cyklus, antropogenní vlivy, geografická specifika zdrojů vody (Základy environmentalistiky)
4. O vzduší – složení atmosféry, základní děje v atmosféře, antropogenní ovlivnění složení a dějů v atmosféře (Základy environmentalistiky)
5. Biota – procesy, cykly biogenních prvků a složek, biodiverzita a její význam, antropogenní hrozby pro biodiverzitu, geneticky modifikované organismy (Základy environmentalistiky)
6. Environmentální politika – definice, prostředky k prosazování, úrovně uplatnění a realizace EP, nástroje EP, environmentální právo, environmentální bezpečnost, environmentální etika, Aarhuská úmluva (Environmentální politika v mezinárodním prostředí)
7. Úmluvy na ochranu biodiverzity – o biologické rozmanitosti, panel OSN pro biodiverzitu a ekosystémové služby, Program OSN pro životní prostředí, CITES, Bernská úmluva, boj s invazivními druhy, biopiráctví (Environmentální politika v mezinárodním prostředí)
8. Úmluvy o ochraně vodních zdrojů – Ochrana vodních zdrojů a vodní hospodářství v EU, ochrana a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer, ochrana mokřadů, úmluvy o ochraně klimatu (Environmentální politika v mezinárodním prostředí)
9. Nebezpečné látky a odpady – základní pojmy, úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, Protokol o registrech úniků a přenosů znečišťujících látek (Environmentální politika v mezinárodním prostředí)
10. Evropské dokumenty pro udržitelný rozvoj – Společné evropské indikátory udržitelného rozvoje, Habitat 3 – Nová agenda pro města, Baskická deklarace, Agenda 21, Evropská úmluva o krajině, Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat (Environmentální politika v mezinárodním prostředí)

11. Přírodní zdroje energie a surovin – význam a využití surovinových zdrojů, zdroje energie, těžba nerostných surovin a její dopady na životní prostředí, regionální a prostorová specifika (Globální environmentalistika)
12. Cíle udržitelného rozvoje ve vztahu k životnímu prostředí – mezinárodní úsilí pro jejich naplňování, vztah a vazby lokálních, regionálních a globálních procesů a environmentálních problémů, přístupy rozvinutých a rozvojových zemí (Globální environmentalistika)
13. Globální klimatická změna – příčiny a důsledky v různých oblastech světa (Globální environmentalistika)
14. Lidská populace – vývoj lidské populace, geografická specifika, proces urbanizace a související problémy (Globální environmentalistika)
15. Světová a mezinárodní ochrana životního prostředí – přístupy k přírodě a životnímu prostředí, přístupy k mezinárodní ochraně životního prostředí, aplikace v EU a ČR (Globální environmentalistika)

Doporučená literatura:

Salašová a kol. 2014. [Nauka o krajině I](#) a [Nauka o krajině II](#). MENDELU

[Mezinárodní smlouvy o ŽP a krajině](#)

[Environmentální politika ČR](#)

[Environmentální nástroje](#)

[Globální environmentální problémy](#)